

Täysistunto

Keskiviikko 6.3.2019 klo 14.13—16.30

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 159/2017 vp

Valiokunnan mietintö StVM 37/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystietojen valiokunnan mietintö StVM 37/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

15.59 **Pekka Puska kesk:** Arvoisa puhemies! Nyt meillä on edessä lakiesitys, joka on tärkeä ja jota uudistusta on monella tavalla ja kauan odotettu. Meillä on Suomessa ja ehkä Suomen ohella Ruotsissa ja Tanskassa, tuskinpa paljon muualla, erittäin arvokkaat ja monipuoliset rekisteritiedot sosiaali- ja terveyshuollon asioissa. Meillä on eri rekisterinpitäjiä, erityisesti THL, Kela, Tilastokeskus ja Väestörekisterikeskus. Mutta pulmana on se, että näiden yhtenäinen käyttö nykytilanteessa on hankalaa: kun niitä halutaan yhdessä käyttää, luvat pitää pyytää eri tahoilta, ja saatavuudessa on erittäin suuria viiveitä.

Tämä on kieltämättä hyvin monitahoinen kokonaisuus, ja otan esille kolmen kaltaista problematiikkaa. Ensinnäkin tässä on hyvin erilaisia intressitarpeita. On tutkimuksen tarpeita, jotka ovat opetus- ja kulttuuriministeriön asioita, sote-ohjauksen tarpeita, STM:n tarpeita sekä innovaatio- ja kehitystoiminnan tarpeita työ- ja elinkeinoministeriön puolella. Toiseksi on erittäin tärkeää hoitaa tietosuojaa koskevat säädökset hyvin ja huolella, kysymyksen on tärkeistä henkilökohtaisista tiedoista. Ja kolmantena tämä kytkeytyy EU:n tietosuojadirektiiviin, joka pitää huomioida huolella.

Tässä ratkaisuna esitetään siis lupaviranomaista, joka toimisi THL:n erillisenä yksikkönä ja jossa nämä asiat olisi eriytetty THL:n muista tehtävistä. Tämä ratkaisu on siis varsin selvä ja hyvä, vaikka tämä pykälä on kirjoitettu hieman epäselvästi. Yksikkö on STM:n tulosohtauksessa kuten koko THL. Yksikön päällikön nimittää STM poiketen THL:n periaatteesta, että laitoksen henkilökunnan nimeää pääjohtaja. Kun lupaviranomaisella on iso tehtävä, on toiminnan hyvän sujumisen kannalta tärkeää, että tämä THL:n lupaviranomainen saa toimintaansa varten riittävät resurssit ja valtuudet.

Minä tarkastelen uudistuksen merkitystä kolmelta kannalta:

Ensinnäkin tieteellisen tutkimuksen kannalta: Meillä on todella erittäin arvokkaat aineistot. Niitä hyödyntävillä tutkimuksilla voidaan saada tärkeää tietoa tautien syistä ja ehkäisymahdollisuuksista. Tämä koskee geneettisiä tekijöitä, elintapoja ja ympäristötekijöitä, ja olennaista on, että tautien syyt eivät selviä potilaita tutkimalla vaan seuraamalla vuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 171/2018 vp

sikausia alun perin terveitä ja eri tutkimuksissa tutkittuja henkilöitä ja selvittämällä eri rekistereillä, minkälaiset tekijät ennustavat itsenäisesti sairastumista. Tällaiset tutkimukset koituvat suomalaisen kansanterveyden hyväksi, puhumattakaan siitä, että tämä antaa suomalaiselle tutkimukselle hyvää kansainvälistä etulyöntiasemaa.

Toiseksi maakuntien tai alueellisen sote-ohjauksen kannalta ehdotettu tietojen hyödyntäminen on tärkeää. Tehokas ohjaus edellyttää hyvää tietojärjestelmää, jonka perusteella voidaan muun muassa tehokkaasti suunnata palveluja suuremmissa sairastumisriskissä oleville väestöryhmille, tehostaa tautien ehkäisyä ja sitä kautta auttaa vähentämään terveyseroja.

Uusi järjestelmä voi myös suuresti hyödyttää terveys- ja sosiaalialan innovaatioita, laitteiden, lääkkeiden ja menetelmien kehittämistä, ja erityisesti tässä suhteessa lakiesitys parani tavattomasti pitkän valiokuntakäsittelyn kuluessa. Ihmisten henkilötietoja ei tässä myydy kaupallisiin tarkoituksiin, vaan kaupalliset toimijat voivat perustellun lupapyyntönsä perusteella saada niin sanottuja aggregoituja eli yhdistettyjä tilastotietoja, jotka auttavat kansanterveyden edistämistä.

Lakiesityksen käsittelyn loppupuolella keskusteltiin myöskin tulosten julkistamisesta, ja avainasia on se, että käyttölupaviranomainen tekee hyvän anonymisoinnin ja luovuttaa tutkijoille sellaisen aineiston, että tietosuojaa voidaan turvata. Sen jälkeen tutkijoilla tulee olla perustuslain suojaama julkaisun ja tieteen vapaus tutkimustulosten julkaisemiseen, mikä valmisteluvaiheessa kyseenalaistettiin. Käyttölupaviranomaisen toiminnan käynnistyminen merkitsee isoa prosessia, joka vaatii kaiken tuen, ja resurssien lisäksi tärkeää on riittävä siirtymäaika niin käyttölupaviranomaisille kuin rekisterinpitäjille. Valiokunnan kokouksissa käytiin pitkä prosessi, jonka kuluessa — siis noin puolentoista vuoden prosessin kuluessa ja keskustelussa ministeriöiden kanssa — päästiin aika hyvin eteenpäin, ja laki aivan olennaisesti parani. Tämä koskee muun muassa tätä tietojen käyttöä, kehitys- ja innovaatiotoimintaa sekä tietosuojaa.

Tästä huolimattahan tässä on opposition eriävä mielipide, joka on minulle ainakin hie- man yllättävä, koska eriävissä mielipiteissä esille tulleista tietoturva-asioista on aika huolellisesti säädetty. Tietoturva on huipputärkeää, mutta uuden järjestelmän tuoma yksi ammattitaitoinen viranomainen ja sen ammattitaitoinen tietojen anonymisointi merkitsevät nykyiseen, hajanaiseen eri rekisterien käsittelyyn verrattuna huomattavaa parannusta kansalaisten tietoturvaan. Samaan aikaan on muistettava se suuri hyöty, jonka uudistus tuo ajatellen kaikkia niitä tarpeita, jotka mainitsin. Pelkästään Suomen terveysalan tutkijoiden parissa on tätä uudistusta odotettu kuin kuuta nousevaa, siis sitä, että nykyinen hyvin hidas rekisteritietojen hyödyntäminen voidaan korvata tällaisella eri rekisteritietojen järjestämisellä, yhden luukun ammattitaitoisella palvelulla.

Arvoisa puhemies! Uudistus on tärkeä saattaa voimaan varautuen siirtymävaiheeseen ja riittäviin toimintaresursseihin THL:n yksikölle.

16.06 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tämän hallituksen esityksen tarkoituksena on luoda ajanmukaiset ja yhdenmukaiset edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutoiminnassa syntyvien henkilötietoisten asiakastietojen sekä muiden terveyteen ja hyvinvointiin liittyvien henkilötietojen käytölle tilastointiin, tutkimukseen, kehittämiseen ja innovaatiotoimintaan, opetukseen, tietojohdantamiseen, viranomaisohjaukseen ja -valvontaan sekä suunnittelu- ja selvitystehtäviin. Esityksessä on otettu huomioon sosiaa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 171/2018 vp

li- ja terveydenhuollon integraatio sekä digitalisaation voimakas vaikutus asiakastietojen sähköiseen käsittelyyn ja sen edellyttämiin tietosuoja- ja tietoturva vaatimuksiin.

Olemme tulevaisuusvaliokunnassa käyneet paljon keskustelua siitä, että teknologian kehittyessä ja uuden teknologian käyttöönotossa pitäisi käydä syvällistä eettistä keskustelua ja keskustelussa tulisi aina pohtia asian hyötyjä, haittoja ja myös riskejä. Liian usein uuden innovaation tai idean edessä ollaan niin hurmaantuneita, ettei jakseta pohtia riittävän syvällisesti asiaan liittyviä riskejä tai uhkia. Minusta tämä hallituksen alkuperäinen lakiesitys oli erittäin hyvä esimerkki tällaisesta, rohkenenko sanoa, vastuuttomuudesta, mutta onneksi valiokunta toimi tässä asiassa paljon paremmin. Alkuperäisen esityksen mukaan ihmisten tietoja olisi vielä paljon vapaammin saanut jakaa eri tahoille eikä edes tietojen anonyymisyydestä olisi voitu olla varmoja. Alkuperäinen esitys oli jopa EU:n tietosuoja-asetuksen vastainen.

Sinällään tämän lain tavoite on hyvä. En missään nimessä vastusta tätä lakia tavoitettavalla, mutta tämä lakiesitys oli jo alun perin huolimattomasti ja huonosti tehty ja kirjattu. Isojen puutteiden ja virheiden takia lakiesitystä on paikkailtu ja korjailtu pitkin matkaa niin paljon, että kysymyksessä on kyllä jo suurelta osin ihan eri esitys kuin mistä alun perin oli kysymys. Edelleen kiitän valiokuntaa siitä, että se toimi niin huolellisesti ja oli tarkkana tässä asiassa, sillä ilman tätä olisi ihmisten tietosuoja joutunut suuresti vaaraan.

Mutta koska tässä on tehty niin paljon muutoksia ja niin paljon alkuperäistä esitystä on muutettu, minä kyllä pahoin pelkään, että tällainen paikkailu on jättänyt tähän lakiesitykseen pahoja valuvikoja ja jopa virheitä, jotka voivat vaarantaa ihmisten tietosuojan ja -turvan, ja jos ne voivat vaarantaa tietosuojan ja -turvan, silloin tämä asia on huolestuttava. Paikkailujen ja korjailujen takia lakiesitys jää epäselväksi ja sekavaksikin joiltain osin, ja kyllä itselläni on valtava huoli edelleenkin siitä, mitä ihmisten tiedoille voi tapahtua. Minusta on väärin, että koko Suomi on ikään kuin asetettu nyt sitten koelaboratorioksi ja nyt sitten katsotaan, mitä mahdollisesti tapahtuu. Toivottavasti kaikki menee hyvin, mutta minun mielestäni tällaista riskiä ei olisi pitänyt ottaa. Edelleen korostan, että tämän lakiesityksen tavoitteet, se, miksi tätä tehdään, ovat erittäin tärkeitä.

Kun lukee kertomuksia maailmalta, niin kyllä maailmalla on runsaasti näyttöä esimerkiksi siitä, että tiedon anonymiteetti on saatu puretuksi, ja toisaalta myös siitä, että tietoja on jaettu eteenpäin tahoille, joille henkilö itse ei ole antanut lupaa, siis niitä on jaettu eteenpäin, ja se ihminen itse, joka on alun perin sen tiedon antanut jollekin taholle jaettavaksi, ei tiedä, minne kaikkialle se on sitten eteenpäin mennyt. Minun mielestäni meidän tulisi suhtautua nykyistä vakavammin tietosuojauhkiin ja meidän pitäisi jonkunlainen taho löytää Suomessa, joka ottaisi tämän asian kokonaisvaltaisesti hoitaakseen, koska minun käsitykseni mukaan ja minun saamieni tietojen mukaan tietosuojavaletuutetun resursseilla ei tätä asiaa tällä hetkellä pystytä riittävästi hoitamaan.

Olisi ollut paljon järkevämpää laatia uusi lakiesitys uudelta pohjalta, oppien tässä prosessissa tehdyistä virheistä. Arvoisa puhemies, minä en ole siellä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa ja jätän tämän sosiaalidemokraattien vastalauseen esittelyn edustaja Kiljuselle, mutta olen käynyt keskustelua teknologian eettisyydestä, tietosuojasta ja tietoturvasta niin paljon tulevaisuusvaliokunnassa, että olen ehdottomasti sitä mieltä, että vastalauseessa oleva hylkäysesitys perusteluineen on hyvin tehty ja kannatettava. — Kiitos.

16.11 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten edustaja Puska totesi edellisessä puheenvuorossa, tätä lakiesitystä on odotettu pitkään ja hartaasti. Ja sen takia on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 171/2018 vp

todella harmillista, että tämä lakiesitys on valmisteltu niin huonosti ja heikosti, ja se on jätännyt niin paljon epäselvyyksiä, että tätä kokonaisuutta ei voi siltä osin tukea.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveystietojen toissijaisen käytön mahdollistava lakiehdotus merkitsee isoa muutosta arkaluonteisten henkilötietojen käyttöön. Tällaisten tietojen käytön mahdollistaminen kohdistuu myös erittäin laajaan tietojoukkoon. On välttämätöntä varmistaa, että arkaluonteisia henkilötietoja käsitellään tietoturvallisesti siten, että ne eivät paljastu sivullisille. Sosiaali- ja terveystietojen toissijainen käyttö edellyttää vaativaa osaamista tietoturvassa ja tietosuojassa sekä uusinta tietoa anonymisointitekniikoista ja osaamista niissä.

Arvoisa puhemies! Tämän hallituskauden yksi valitettava ominaispiirre on ollut, että lainvalmistelulle ei ole annettu riittävästi resursseja eikä välttämättä myöskään riittävästi aikaa. Tämä on aiheuttanut sen, että lainvalmistelu ei ole ollut kaikilta osin onnistunutta, vaan valmistelu on osoittautunut puutteelliseksi, ja näin on tapahtunut myös tämän lain osalta.

Tätä lakiesitystä on korjailtu erimuotoisesti noin puolitoista vuotta. Hallituksen esityksen korjaaminen on edellyttänyt lisävalmistelua ministeriössä, ja kymmeniä pykälää on muutettu valiokunnan käsittelyn kuluessa. Uusimmassa versiossa esitetystä ollaan kovin kaukana alkuperäisestä vuonna 2017 kiireellä tuodusta budjettilakiesityksestä. Hallituksen esitys pitäisi juuri tästä syystä kirjoittaa uudelleen nopean toimeenpanon sijasta.

Esitykseen on tehty tärkeitä muutoksia ihmisten tietosuojan varmistamiseksi. Tietosuojaa koskevat vaatimukset ovat nyt merkittävästi muuttuneet, ja teknisen toimintaympäristön nopea muutos on ennakoitu paremmin. Muutokset eivät kuitenkaan ole olleet riittäviä, ja lakiesitys jää repaleiseksi, sekavaksi ja epäselväksi. Puolitoista vuotta kestänyt uusi valmistelutyö olisi tullut tehdä kunnolla loppuun ja kirjoittaa koko lakiesitys uudelleen sujuvaan muotoon. Tuleva hallitus joutunee korjaamaan toisiolakia vielä myöhemmin. Tämä ei ole tarkoituksenmukaista ja hyvää lainvalmistelua.

Hallituksen esityksessä lain toimeenpanolle annetaan todella lyhyt aika. Lait tulisivat voimaan 1. päivänä huhtikuuta, vaikka valiokunnan mietintö saataisiin käsiteltyä eduskunnassa suuressa salissa vasta nyt maaliskuussa. Lain toimeenpano joudutaan tekemään liian kiireellä. On pelättävissä, että tällaisilla aikatauluilla sosiaali- ja terveydenhuollon kenttä ei ehdi mukaan. Ohjeistus ja koulutus uhkaavat jäädä kiireessä puutteellisiksi. Myös velvoitteiden toteuttamisessa on ongelmia. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaaville kunnille ja kuntayhtymille sekä muille 1. lakiehdotuksen tarkoittamille rekisterinpitäjille säädetään aivan liian lyhyt aika velvoitteiden toteuttamiseen.

Tietopyynnön käsittelyssä tarvittavat tiedot on luovutettava viimeistään 15 arkipäivässä pyynnön saapumisesta. Tällainen määräaika on kunnille ja kuntayhtymille hyvin tiukka. Esityksestä aiheutuu rekisterinpitäjälle kustannuksia, mihin ei ole lainkaan varauduttu. Rekisterinpitäjän on esimerkiksi järjestettävä neuvontapalvelu hyvin nopealla aikataululla kuntoon. Kuitenkaan lakien toimeenpanolle ei turvata lainkaan määrärahoja, jolloin siihen käytetyt resurssit ovat poissa palveluiden toteuttamisesta. Kun julkisessa sosiaali- ja terveydenhuollossa tuotettuja tietoja hyödynnetään toissijaiseen käyttöön, tulisi myös tietoja tuottavalle palvelujärjestelmälle koitua siitä hyötyjä, vähintäänkin riittävänä kompensationsa.

Arvoisa puhemies! Korkean asiantuntemuksen tehtävät on keskitettävä, ja ne on turvattava säädöksin. Tietolupaviranomaisen perustaminen ja toiminnan keskittäminen korkeatasoisen tietosuojan ja tietoturvan osaamisen takaamiseksi ovat kannatettavia. Ne myös su-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 171/2018 vp

juvoittavat ja vähentävät hallinnollista taakkaa. Siksi on huolestuttavaa, että samalla kuitenkin esitetään varsin monimutkaista kokonaisuutta, jossa tietolupaviranomaisen ohella rekisterinpitäjät voisivat jatkaa arkaluontoisten tietojen luovuttamista käyttöön, vaikka ne olisi jouduttu anonymisoimaan korkean osaamisen keskittämisen vuoksi tietolupaviranomaisen toimesta. Samalla esitetään, että rekisterinpitäjät voisivat luopua tällaisesta oikeudesta ja antaa tehtävän tietolupaviranomaiselle.

Arkaluonteisten tietojen turvallisuus tulisi taata niin, että tällaisia tietoja voisi luovuttaa vain anonymiteetin turvannut tietolupaviranomainen. Lisäksi rekisterinpitäjälle säädetty neuvontapalvelu tulisi järjestää tietolupaviranomaisen taholta, jolloin kaikki neuvonta olisi saatavilla yhdeltä luukulta.

Perustettavan asiantuntijaryhmän kokoonpano ja voimavarat jäävät turvaamatta riittävällä säädöspohjalla. Asiantuntijaryhmältä edellytetään lähinnä ajantasaista ja korkeatasoista tietämystä sekä näkemystä sosiaali- ja terveydenhuollon alan edellyttämistä tietoturva- ja tietosuojakysymyksistä sekä anonymisointitekniikoista. Tarkemmat määräykset puuttuvat. Lupaviranomaisilla tulisi myös olla oma eettinen toimikunta linjaamaan toissijaisten tietojen käsittelyä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys ei turvaa riittävää henkilötietosuojaa. Koko Suomi otetaan nyt koelaboratorioksi ilman riittävää turvaa ja kokemusta siitä, että henkilötiedot ovat suojassa kaikissa olosuhteissa. Mittava järjestelmä, joka sisältää laajasti arkaluonteisia henkilötietoja yhdistettynä eri rekistereistä, on lisäksi riskialtis hakkerointiyrityksille. Toissijaisten tietojen käyttöönottoa tulisi ensin kokeilla suppeasti, saatujen kokemusten pohjalta kehittää lainsäädäntöä ja ottaa hyvät käytännöt käyttöön vasta riittävin siirtymäajoin ja jaksotuksin toteutettuna. Nyt aikataulu ei riitä mihinkään testaamiseen tai vaiheistamiseen.

Sosiaalidemokraattinen valiokuntaryhmä on jättänyt vastalauseen, jonka äsken esitin, ja nyt haluan jo tässä vaiheessa todeta, että näillä edellä mainituilla perusteilla ehdotamme, että tämä lakiehdotus hylätään. Tulen tämän tekemään vielä toisessa käsittelyssä.

16.19 Pekka Puska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustajat Mäkisalo-Ropponen ja Kiljunen toivat esille hyvin tärkeitä näkökohtia, ja minusta on tärkeätä, että niitä otetaan huomioon tämän uudistuksen toteutuksessa. On myöskin oltava samaa mieltä edustaja Mäkisalo-Ropponen kanssa siitä, että tämän puolentoista vuoden prosessin aikana tämä lakiesitys on tavattomasti parantunut, muun muassa tämän innovaatiotoiminnan ja sitten tietosuojan osalta.

Mitä tietosuojaan tulee, niin minä olen kyllä vakuuttunut siitä, että yksi ammattitaitoinen keskitetty viranomainen voi toimia paljon paremmin, turvaten paljon paremmin tietosuojan kuin nykyinen hyvin hajanainen järjestelmä, jossa on erilaisia eri periaatteilla toimivia rekisterinpitäjiä. Kysymys ei ole koelaboratoriosta, vaan kysymys on nykyisen systeemin olennaisesta parantamisesta.

Tätä uudistusta on odotettu vuosikausia. Se merkitsee monella tavalla suuria parannuksia hyvin monellakin taholla, ja olisi tärkeää saada uudistus nyt voimaan ja toteutukseen.

16.20 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tietosuoja- ja tietoturvasasioissa on tärkeää olla erittäin huolellinen ja tarkka. Sen takia edelleen korostan, että me tarvitsemme tätä lainsäädäntöä, mutta kun lukee niin kuin ulkopuolisena sitä prosessia ja tavallaan sitä, miten ne lakipykälät ovat muuttuneet, niin minulla on todella iso huoli siitä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 171/2018 vp

että sinne on jäänyt jopa virheitä tai tämmöisiä epätarkkuuksia, jotka tulevat sitten vasta pitkin matkaa esille. Ja kun on näin vakavasta asiasta kysymys, niin sen takia olen sitä mieltä, että tässä asiassa olisi ollut parempi ratkaisu se, että oltaisiin uudelleen tehty se lakiesitys, puhtaalta pöydältä, ja alun perin jo korjattu ne virheet, ettei vain olisi käynyt näin, että sinne on nyt jäänyt joitakin lapsuksia tai tämmöisiä asioita, jotka sitten aiheuttavat harmia jälkikäteen.

Tästä tietosuojastahan on Suomessa kirjoitettu nyt paljon, ja siihenhän ovat erityisesti monet asiantuntijatahot, kuten tietosuojavaltuutettu ja myös Bioetiikan instituutin hallituksen puheenjohtaja Heikki Saxén, ottaneet voimakkaasti kantaa, että me suhtaudumme liian luottavaisesti tähän asiaan emmekä ole uskaltaneet kohdata niitä riskejä ja niitä uhkia, joita mahdollisesti liittyy tähän tosiasiaan, että kun ihminen antaa ne omat tietonsa johonkin rekisteriin, niin mihin kaikkeen ne sieltä tämän ihmisen itsensä tietämättä voivat sitten joutua. Eli tässä on yksi uhkakuva, yksi asia, joka pitäisi huolellisesti tarkistaa. Tästä on maailmalla nyt näyttöä, että näin on käynyt. Eli tämä ei ole siinä mielessä sellainen asia, että tämä olisi vain jotakin mielikuvitusta, vaan näin on oikeasti käynyt, ja tästä on oikeustapaksiakin nyt maailmalla ollut.

Senhän takia tämä lakiesitys on tärkeä, mutta nyt on suuri riski, että tähän on jäänyt sellaisia virheitä, joita joudumme sitten paikkailemaan ja korjailemaan. Toivon todella, ettei mitään pahoja vahinkoja tämän ”liimaa, leikkaa” -lakiesityksen johdosta synny meidän tietosuojaan ja tietoturvaan.

16.23 Anneli Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Haluan tässä vielä tähdentää edustaja Puskalle, että olen hänen kanssaan siitä täysin samaa mieltä, että tietolupaviranomaisen perustaminen ja näitten toimintojen keskittäminen on ehdottoman tärkeä asia. Siinä asiassa me olemme täysin samaa mieltä.

Mutta kuten täällä on nyt näissä puheenvuoroissa todettu, on todella harmillista, että koska tämä lakiesitys on nyt kiireessä... Tai ei voi sanoa kiireessä, kun tätä on valmisteltu pitkään, mutta ei ole ollut ilmeisesti riittävästi resursseja eikä henkilöitä, jotka olisivat pystyneet paneutumaan tähän asiaan sillä tasolla, että me voisimme luottavaisin mielin eduskunnassa käsitellä sitä, niin ettei tähän jää mitään semmoisia kohtia, jotka asettavat tämän tietosuojan, voisiko sanoa, vaaraan.

Kun on kyse arkaluonteisista, henkilöön liittyvistä tiedoista, on ehdottoman tärkeää, että tämmöinen tieto käsitellään sen mukaisesti. Sen takia olen todella pahoillani tästä esityksestä ja siitä, että todennäköisesti seuraavalla hallituskaudella ne, jotka täällä sitten ovat, joutuvat palaamaan tähän asiaan ja arvioimaan, mitä puutteita tässä on ollut, ja tarvittaessa sitten korjaamaan.

16.24 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Tämä on epäilemättä äärimmäisen tärkeää lainsäädäntöä, ja oma kompetenssini ja perehtyneisyyteni eivät riitä kommentoimaan muuta kuin siltä hyvin yleiseltä näkökannalta, että käsittääkseni tietoturvan kannalta on tärkeä yleinen periaate se, että tietovarannot eivät nimenomaan ole yhdessä paikassa keskitetysti. Silloin nimittäin tietoliikennehyökkäys voi saada aikaan mittaamatonta vahinkoa. On siis tärkeätä, että tiedot ovat hajautettuina esimerkiksi toisiinsa kytkettyihin varantoihin niin, että jos yksi osa tästä ketjusta joutuu hakkeroinnin kohteeksi, se ei aiheuta sitten korvaamatonta vahinkoa. Yksi toinen tärkeä yleinen periaate on tietenkin se, että liikutellaan vain sitä tietoa, jota on välttämätöntä jakaa tarkan kyselyn perusteella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 171/2018 vp

16.25 Pekka Puska kesk: Arvoisa puhemies! Tämä on ollut hyvä keskustelu. Viimeinen kommentti:

Edustaja Kiljunen huomautti, että tästä voi seurata ongelmia tietoturvan kannalta, mutta on muistettava, että meillä nykyisessäkin systeemissä aina silloin tällöin putkahtaa ongelmia, ja olen vakuuttunut siitä, että tämä keskitetty lupaviranomainen tämän hoitaa.

Sitten edustaja Harakalle edelleen se tieto, että nythän nämä rekisterit tulevat edelleen pysymään hajautettuina eri laitosten parissa ja kysymys on vain siitä, että yksilöityjen lupapyyntöjen perusteella tämä tietolupaviranomainen ammattitaitoisemmin kuin nykyisin kokoaa yhteen pyynnön mukaan ja anonymisoi. Tänä päivänä tutkija joutuu pyytämään eri tahoilta ja itse tekemään tämän yhdistämisen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 159/2017 vp sisältyvien 1.—11. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä ehdotetun uuden, 12. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.